

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. gruodžio 10 d.
(OR. en)

14943/21

Tarpinstitucinė byla:
2021/0406 (COD)

COMER 113
IA 204
CODEC 1634

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2021 m. gruodžio 9 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2021) 775 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO dėl Sąjungos ir jos valstybių narių apsaugos nuo trečiųjų valstybių taikomos ekonominės prievartos

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2021) 775 final.

Pridedama: COM(2021) 775 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 12 08
COM(2021) 775 final

2021/0406 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**dėl Sąjungos ir jos valstybių narių apsaugos nuo trečiųjų valstybių taikomos
ekonominės prievartos**

{SEC(2021) 418 final} - {SWD(2021) 371 final} - {SWD(2021) 372 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Šio pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento tikslas – apsaugoti Sąjungos ir jos valstybių narių interesus, sudarant sąlygas Sąjungai reaguoti į ekonominę prievartą. Ekonominė prievarta vadinama tokia padėtis, kai trečioji valstybė, taikydama arba grasindama taikyti prieš Sąjungą ar jos valstybę narę nukreiptas priemonės, darančias poveikį prekybai ar investicijoms, siekia priversti Sąjungą arba valstybę narę priimti tam tikrą politikos sprendimą. Atitinkamu Sąjungos atsaku, ar jau vien tokio atsako galimybe, visų pirma siekiama atgrasyti trečiąsias valstybes nuo ketinimų taikyti ekonominę prievartą arba, jeigu ekonominė prievarta jau taikoma, atgrasyti jas nuo ketinimų ją tęsti. Kraštutiniu atveju Sąjunga gali atsakomaisiais veiksmais atremti ekonominę prievartą. Nustačius, kad tam tikru veiksmu taikoma prievarta, Sąjungos atsakas gali apimti įvairias priemones, įskaitant pastangas tartis su atitinkama trečiąja valstybe, kad būtų lengviau susitarimu pasiekti arba priimti sprendimą (kai tai įmanoma), įvairias atsakomąsias priemones ir tarptautinį bendradarbiavimą.

Šiuo pasiūlymu siekiama užpildyti teisėkūros spragą sprendžiant besivystančią ekonominės prievartos problemą. Šiuo metu Sąjunga neturi teisinio pagrindo veiksams prieš ekonominę prievartą. Ekonominės prievartos problema nesprendžiama nė viena iš esamų teisinių priemonių.

Tuo pat metu trečiosios valstybės vis daugiau ir reikšmingiau taiko ekonominę prievartą, kuri gali pakenkti Sąjungos ir jos valstybių narių teisėms ir interesams. Ekonominės prievartos šaltinių yra daug ir jie yra plataus masto problema.

Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija priėmė bendrą pareiškimą, kuriame pripažino, kad susirūpinimą kelia trečiųjų valstybių veiksmai, kuriais siekiama priversti Sąjungą ar jos valstybę narę imtis arba nesiimti konkrečių politikos priemonių¹. Bendrame pareiškime Komisija prisiėmė įsipareigojimą vėliausiai iki 2021 m. pabaigos pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl priemonės, kuria būtų siekiama atgrasyti nuo ketinimų taikyti ekonominę prievartą ir ją atremti atsakomaisiais veiksmais. Europos Parlamentas ir Taryba įsipareigojo tinkamu laiku apsvarstyti šį pasiūlymą.

Komisijos pirmininkė pranešė apie šią iniciatyvą savo 2020 m. rugsėjo 16 d. ketinimų rašto Parlamento pirmininkui ir Tarybos pirmininkui dalyje „Žmonėms tarnaujanti ekonomika“. 2021 m. Komisijos darbo programoje ši iniciatyva nurodyta kaip viena pagrindinių atitinkamo laikotarpio iniciatyvų.

• Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis

Ekonominės prievartos klausimas įtrauktas į dabartinę Sąjungos prekybos politikos darbotvarkę. 2021 m. vasario mėn. komunikatu dėl prekybos politikos peržiūros² siekiama naujo sutarimo dėl atviros, tvarios ir ryžtingos prekybos politikos sudėtingomis

¹ OL C 49, 2021 2 12, p. 1. Bendras pareiškimas priimtas 2020 m. teisėkūros proceso metu siekiant iš dalies pakeisti ES reglamentą dėl tarptautinių prekybos taisyklių vykdymo užtikrinimo, kai Europos Parlamentas ir kelios valstybės narės išreiškė susirūpinimą dėl ekonominės prievartos problemos ir šiam susirūpinimui pritarė Komisija.

² 2021 m. vasario mėn. Komisijos komunikatas „Prekybos politikos peržiūra. Atvira, tvari ir ryžtinga prekybos politika“, COM(2021) 66 *final*.

ekonominėmis ir geopolitinėmis aplinkybėmis. Jame konkrečiai nurodytas būsimas Komisijos pasiūlymas dėl kovos su prievartos veiksmais priemonės. Komunikate aptariamas poreikis valdyti pasaulyje didėjančią įtampą, kai prekyba vis dažniau naudojama kaip ginklas geoekonominių santykių aplinkybėmis, taip pat jame pabrėžiamas Sąjungos ekonomikos susietumas su trečiųjų valstybių ekonomika, pasaulinio bendradarbiavimo poreikis ir Sąjungos atsparumo didinimo poreikis.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Šiuo pasiūlymu papildomos kitos, labiau struktūrinio pobūdžio iniciatyvos didinti Sąjungos ekonomikos ir finansų sistemos atsparumą įvairių formų išorės spaudimui. 2021 m. gegužės mėn. atliktu Sąjungos pramonės strategijos atnaujinimu siekiama didinti bendrosios rinkos atsparumą ir spręsti strateginės priklausomybės problemas³. Ši strategija itin svarbi ekonomikos atsigavimui, žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai, taip pat svarbi didinant Sąjungos atsparumą, palaikomą tvirta konkurencija ir prekybos politika. Už išorės santykių sritį atsakingas pirmininko pavaduotojas užtikrins suderinamumą su įvairiomis Komisijos išorės veiksmų sritimis.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Siūlomo reglamento teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 207 straipsnio 2 dalis. SESV 207 straipsnio 2 dalyje numatyta priimti priemones, kuriomis būtų apibrėžta bendros prekybos politikos įgyvendinimo sistema. SESV 207 straipsnio 1 dalyje apibrėžta bendros prekybos politikos sritis, apimanti, *inter alia*, prekybą prekėmis ir paslaugomis, taip pat intelektinės nuosavybės komercinius aspektus, tiesiogines užsienio investicijas, eksporto politiką ir prekybos apsaugos priemones. Ši iniciatyva yra dėl užsienio valstybių priemonių, kuriomis daroma įtaka prekybai su Sąjunga arba Sąjungai skirtoms investicijoms. Šia iniciatyva suteikiamas atsakas bendros prekybos politikos srityje, taip pat kitose srityse, į užsienio valstybių naudojamas ekonominės prievartos priemones. Visapusiškai laikantis Sutarčių, šio reglamento taikymas turi derėti su bendra Sąjungos išorės politika.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

ES sutarties 5 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad subsidiarumo principas taikomas tose srityse, kurios nepriklauso Sąjungos išimtinėi kompetencijai. SESV 3 straipsnio 1 dalies e punkte nustatyta, kad Sąjunga turi išimtinę kompetenciją bendros prekybos politikos srityje. SESV 207 straipsnio 2 dalis patenka į išimtinės kompetencijos kategoriją. Todėl subsidiarumo klausimas nekeliamas tol, kol trečiųjų valstybių ekonominės prievartos priemonės ir (arba) Sąjungos atsakas patenka į bendros prekybos politikos sritį.

Bet kokių atveju, vieningas šios problemos sprendimas visoje Sąjungoje būtų užtikrinamas tik Sąjungos lygmens veiksmais. Valstybės narės tebėra atsakingos ir gali imtis veiksmų grindamos savo teises, turimas pagal tarptautinę teisę. Tai apima jų teisę atremti tarptautinę ekonominę prievartą, kol jos tai daro nesiimdamos priemonių, priklausančių išimtinėi Sąjungos kompetencijai. Vis dėlto atskira valstybė narė nėra pajėgi priimti nacionalinės teisės

³ 2021 m. gegužės mėn. Komisijos komunikatas „Naujosios 2020 m. pramonės strategijos atnaujinimas. Bendrosios rinkos stiprinimas siekiant Europos ekonomikos atsigavimo“, COM(2021) 350 *final*.

aktų, kuriais būtų kovojama su ekonomine prievarta, nukreipta prieš visą Sąjungą, o ne vien prieš tą valstybę narę. Be to, nacionalinės teisės aktais nebūtų įmanoma suteikti veiksmingo sprendimo esant tokiai probleminei padėčiai visoje Sąjungoje ar keliose valstybėse narėse. Sąjungos veiksmai tebėra vienintelis būdas, kuriuo Sąjunga gali įvykdyti savo įsipareigojimą nustatyti ir vykdyti bendrą prekybos politiką, o valstybės narės toje srityje negali imtis veiksmų.

Siekiant išsamumo, paminėtina, kad Sąjungos lygmens veiksmų pridėtinė vertė yra siejama su pasiekama nauda, kurios neįmanoma pakankamai ar išvis pasiekti valstybių narių lygmeniu. Ši nauda susijusi su trečiųjų valstybių atgrasymu nuo ekonominės prievartos taikymo ir atsakomaisiais veiksmais, kurių imamasi atremiant tokią prievartą, siekiant išlaikyti Sąjungos ir jos valstybių narių politikos autonomiją ir apsaugoti prekybą bei investicijas, kad jomis nebūtų naudojamosi kaip ginklu.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą. Numatoma priemonė būtų visapusiškas veiksmų prieš ekonominę prievartą pagrindas. Jos struktūra yra tokia, kad veiksmų būtų imamasi atsargiai: pirmiausia būtų stengiamasi iširti ir išspręsti problemas nesiimant atsakomųjų priemonių (atgrasomasis poveikis, pastangos susitarimu pasiekti arba priimti sprendimus). Pagal šią priemonę pirmenybė aiškiai teikiama neintervenciniam požiūriui (susitarimu pasiekiamiems sprendimams vietoj atsakomųjų priemonių). Tačiau, kai reikėtų, Sąjunga galėtų reaguoti imdamasi atsakomųjų priemonių. Tokio pasirinkimo kriterijai aiškiai apima reikalavimą, kad bet koks Sąjungos atsakas ir ypač atsakomosios priemonės būtų proporcingi patiriamai žalai, į kurią tomis priemonėmis reaguojama konkrečiais atvejais, taip pat laikantis tarptautinės teisės reikalavimų. Be to, pasirinkimo kriterijais nustatoma, kad veiksmų netiesioginė žala ir administracinė našta turi būti kiek įmanoma mažesnės. Taigi, proporcinga būtų ne tik pati teisinė priemonė, bet ir pagal ją patvirtinamos priemonės⁴.

- **Priemonės pasirinkimas**

Remiantis SESV 207 straipsnio 2 dalimi, siūloma suteikti Komisijai įgaliojimus konkrečiais ekonominės prievartos atvejais Sąjungos vardu imtis atsako trečiosioms valstybėms veiksmų, be kita ko, įgyvendinimo aktais pagal SESV 291 straipsnį, ir papildyti įvairias galimas atsakomąsias priemones bei pritaikyti taikomas kilmės taisykles deleguotaisiais aktais pagal SESV 290 straipsnį. Šiuo metu Sąjunga neturi konkrečios teisės aktų sistemos, skirtos Sąjungos ir valstybių narių interesų apsaugai konkrečiomis ekonominės prievartos aplinkybėmis. Taigi, šiuo pasiūlymu užpildoma ši spraga.

Visų pirma, siūloma viena bendra ir visapusiška teisėkūros priemone geriausiai pasiekiamas konkretus tikslas atgrasyti nuo ketinimų taikyti ekonominę prievartą. Antra, ja užtikrinamas veiksmingas, efektyvus ir greitas Sąjungos atsakas į konkrečius ekonominės prievartos atvejus, jei būtų taikoma ekonominė prievarta, – tai yra ne mažiau svarbu siekiant atgrasomojo poveikio. Trečia, tai yra tinkamiausias pasirinkimas siekiant Sąjungos atsako taisyklių ir procedūrų vienodumo.

Apskritai, tokia konkreti teisėkūros priemonė, kuria nustatomos Sąjungos veiksmų taisyklės ir procedūros, atitinka Sąjungos siekį ir tarptautiniuose santykiuose laikytis taisyklėmis grindžiamo požiūrio. Tai ženklas tarptautiniams partneriams, kad Sąjunga nenori taikstyti su

⁴ Poveikio vertinimo ataskaitos 9 skirsnyje pateiktas tinkamiausios galimybės atitiktis proporcingumo principui svarstymas.

ekonomine prievarta. Ja parodomas Sąjungos ryžtingumas ir atsparumas ir remiamos pastangos užtikrinti atvirą strateginį savarankiškumą.

3. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

• Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Komisija vykdė išsamias konsultacijas su suinteresuotosiomis šalimis ekonominės prievartos klausimu, dėl galimos teisėkūros priemonės ir galimo jos poveikio⁵:

- 2021 m. vasario 17 d. Komisija paskelbė įžanginį poveikio vertinimą siekdama gauti suinteresuotųjų šalių atsiliepimų iki 2021 m. kovo 17 d.⁶;
- 2021 m. kovo 23 d. Komisija pradėjo viešas konsultacijas visomis ES oficialiosiomis kalbomis per platformą „EUSurvey“, trukusias 12 savaitių, iki 2021 m. birželio 15 d.⁷;
- 2021 m. balandžio 16 d. įvyko suinteresuotųjų šalių susitikimas internetu;
- 2021 m. kovo–liepos mėn. vyko tikslinės konsultacijos su konkrečiomis grupėmis, įskaitant verslo įmones, akademinę bendruomenę, valstybes nares ir trečiųjų valstybių vyriausybes; suinteresuotosios šalys papildomai pateikė *ad hoc* pastabų.

Viešos konsultacijos parodė, kad visuotinai pripažįstama, kad ekonominė prievarta Sąjungai ir valstybėms narėms tampa vis didesne problema, kuri neturėtų likti neišspręsta. Konsultacijos parodė tvirtą pritarimą tam, kad būtų sukurta teisėkūros priemonė ekonominės prievartos problemai spręsti. Konkrečiau, suinteresuotosios šalys ypač vertina tokios priemonės atgrasomojo poveikio siekį, siedamos jį su šios priemonės patikimumu ir veiksmingumu. Jos pirmenybę teikia pastangoms neintervencinėmis priemonėmis (kaip antai diplomatija) skatinti trečiąsias valstybes liautis taikyti ekonominę prievartą, o atsakomųjų priemonių taikymą jos daugiausia laiko kraštutine priemone, kurios netiesioginę žalą būtina įvertinti prieš imantis veiksmų. Kiti dalykai, kuriems pritariama, yra tai, kad šios priemonės naudojimo motyvai turėtų būti pakankamai platūs ir apimti neoficialiomis priemonėmis taikomą ekonominę prievartą, ir kad Sąjunga, siekiant užtikrinti veiksmingą atsaką, turėtų gebėti konkrečiais atvejais rinktis iš įvairių galimų priemonių. Kita vertus, suinteresuotosios šalys nurodė tarptautinio bendradarbiavimo vertę kovojant su ekonomine prievarta. Šis pasiūlymas apima visus šiuos elementus.

Suinteresuotųjų šalių pastabos dėl ekonominės prievartos problemos buvimo ir raidos padėjo pagrįsti ir rengti šį pasiūlymą. Suinteresuotosios šalys pateikė, *inter alia*, ekonominės prievartos priemonių pavyzdžių iš įvairių šaltinių ir pranešė apie tų priemonių neigiamą poveikį ir dėl jų patirtas išlaidas.

Tuo pat metu suinteresuotosios šalys atkreipė dėmesį į galimą su teisėkūros priemone susijusią riziką, kaip antai eskalaciją dėl atsakomųjų veiksmų ir neigiamus padarinius

⁵ Konsultavimosi strategija išdėstyta tinklalapyje [Siekis priimti ES kovos su prievartos veiksmais priemonę. Prekyba. Europos Komisija \(europa.eu\)](#). Poveikio vertinimo ataskaitos 2 priede pateiktoje ataskaitos santraukoje aptarti visos konsultavimosi veiklos rezultatai.

⁶ Su gautais atsiliepimais galima susipažinti tinklalapyje [Prekyba. Atgrasymo nuo ES nepriklausančių šalių prievartos veiksmų ir kovos su jais mechanizmas \(europa.eu\)](#).

⁷ Nustatytų faktų suvestinė ataskaita pateikta tinklalapyje [Prekyba. Atgrasymo nuo ES nepriklausančių šalių prievartos veiksmų ir kovos su jais mechanizmas \(europa.eu\)](#).

tarptautiniam bendradarbiavimui, daugiašališkumui ir taisyklėmis grindžiamos tvarkos laikymuisi. Prie šio pasiūlymo pridedamas poveikio vertinimas apima šią riziką, ir į ją tinkamai atsižvelgta rengiant siūlomą priemonę.

Yra prieštaringų nuomonių dėl galimo finansinių kompensacijų sistemos sukūrimo ekonominės veiklos vykdytojams, paveiktiems ekonominės prievartos priemonių, – pastaroji galimybė neįtraukta į siūlomą priemonę, kaip paaiškinta poveikio vertinime. Tokiai sistemai pritarė maždaug pusė respondentų įvairiose grupėse (daugiausia įmonės), o kita pusė tam nepritarė arba tuo nesidomėjo. Tam pritarusios įmonės taip pat atkreipė dėmesį į galimas problemas, tokias kaip kompensacijos nustatymo sudėtingumas, poveikis biudžetui ir tinkamumas šiai priemonei.

Galiausiai, kelios verslo asociacijos ir valdžios institucijos pasiūlė idėją, kad reikėtų įsteigti už atsparumą atsakingą tarnybą, kuri, be kita ko, tirtų konkrečius atvejus ir valdytų naująją priemonę. Poveikio vertinimo ataskaitoje paaiškinta, kodėl ši galimybė nesirenkama šiame etape.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Kartu su poveikio vertinimu, kuriuo paremtas šis pasiūlymas (kaip aptariama toliau), Komisija vykdė pirmesniame skirsnyje apibūdintą konsultavimosi veiklą. Rengti šį pasiūlymą taip pat padėjo vidaus kompetencija ir šios srities akademinių ekspertų indėlis⁸.

- **Poveikio vertinimas**

Šis pasiūlymas paremtas poveikio vertinimu⁹. Reglamentavimo patikros valdyba išnagrinėjo poveikio vertinimą ir 2021 m. rugšėjo 27 d. priėmė teigiamą nuomonę. Į poveikio vertinimo ataskaitos 1 priedą įtrauktos šios valdybos rekomendacijos ir paaiškinimas, kaip į jas atsižvelgiama.

Atsižvelgiant į šios iniciatyvos tikslus, konkrečiai Sąjungos ir jos valstybių narių interesų apsaugą nuo ekonominės prievartos, poveikio vertinimo ataskaitoje apsvarstytos trys galimybės. Joje palikta galimybė sukurti naują teisinę priemonę, kuria būtų užpildyta nustatyta dabartinės teisės aktų sistemos spraga. Ataskaitoje išanalizuoti keli šios priemonės rengimo aspektai ir su jais susijusios galimybės: veiksmų ėmimosi motyvai ir lygis, kurį pasiekus imamasi veiksmų; galimi veiksmai; atsakomųjų priemonių pasirinkimo sąlygos; sprendimų priėmimas; pradėjimas taikyti priemonę; taip pat suinteresuotųjų šalių dalyvavimas. Ataskaitoje pagal šią galimybę nustatytas veiksmingumo, efektyvumo ir suderinamumo atžvilgiais tinkamiausias sprendimas. Galimybės nekeisti politikos arba įsteigti už atsparumą atsakingą tarnybą joje atmestos kaip netinkamos dėl priežasčių, kurios nurodytos poveikio vertinimo ataskaitoje.

Šis pasiūlymas grindžiamas nustatyta tinkamiausia galimybe. Tai konkrečiai yra Europos Parlamento ir Tarybos pagrindų reglamentas, teikiantis galimybę imtis Sąjungos veiksmų laikantis tarptautinės viešosios teisės nuostatų, su toliau nurodytais pagrindiniais elementais:

- Sąjungos dviejų etapų atsakas. Pirmame etape imamasi neintervencinių priemonių, kaip antai oficialiai nustatoma, kad tam tikras veiksmas patenka į šios priemonės taikymo sritį, ir dedamos pastangos dėl to užmegzti dialogą su trečiąja valstybe,

⁸ Žr. poveikio vertinimo ataskaitos 1 ir 2 priedus.

⁹ Poveikio vertinimo ataskaita ir jos santrauka skelbiamos kartu su šiuo pasiūlymu.

siekiant pagrindinio tikslo deeskaluoti ekonominę prievartą ir skatinti trečiąją valstybę sustabdyti savo priemones. Jei šis etapas neduoda rezultatų, antrame etape, kraštutiniu atveju, galima imtis įvairių potencialių atsakomųjų priemonių. Keli kriterijai padėtų susiaurinti įvairių galimybių pasirinkimą atsižvelgiant į proporcingumą, Sąjungos interesus, pastangas išvengti netiesioginių išlaidų ir administracinės naštos ar kuo labiau jas sumažinti;

- Sąjungos atsako gali būti imamasi dėl plačiai apibrėžtų galimų trečiųjų valstybių ekonominės prievartos priemonių, įskaitant aiškia, užslėptą ir nebylią ekonominę prievartą ir jos variacijas. Būtų taikoma kokybinio pobūdžio riba, kurią pasiekus būtų imamasi veiksmų;
- sprendimų priėmimo procesas pagal šią priemonę priskiriamas įprastinei deleguotųjų ir įgyvendinimo aktų sistemai, kuri suteikia galimybę greitai imtis veiksmų. Suinteresuotosios šalys turėtų turėti galimybę pasidalyti savo nuomonėmis ir duomenimis dėl šios priemonės naudojimo.

Nustatytos tinkamiausios galimybės teikiama nauda yra didelė. Ji gaunama visų pirma dėl atgrasomojo poveikio, esant taikymo sričiai, plačiu mastu apimančiai ekonominės prievartos priemones, ir priemonių įvairovei, teikiančiai galimybę rinktis tiksliai pritaikytą ir veiksmingą atsaką. Pagal geriausią scenarijų sėkmingai daromas atgrasomasis poveikis lemtų, kad visiškai nereikėtų naudotis šia priemone arba ja būtų naudojamos ribotai. Naudos duoda ir dviejų etapų procesas, pagal kurį pirmenybė teikiama neintervenciniam požiūriui (susitarimu pasiekiamiems sprendimams vietoj atsakomųjų priemonių) ir atvirumui, paliekant galimybę užmegzti dialogą su trečiąja valstybe; tačiau taip pat naudos duoda gebėjimas greitai reaguoti imantis atsakomųjų priemonių, kai tai reikalinga Sąjungos ir jos valstybių narių interesų apsaugai. Vien dėl tokios priemonės buvimo reikšmingų išlaidų nebūtų patirta. Gali būti patiriama įvairaus dydžio išlaidų dėl šios priemonės naudojimo konkrečiais atvejais, ypač jei Sąjunga imtųsi atsakomųjų priemonių. Į bet kokias išlaidas būtų atsižvelgiama rengiant konkrečią priemonę. Tinkamiausios galimybės poveikis įvairioms suinteresuotųjų šalių kategorijoms nustatytas poveikio vertinimo ataskaitos 3 priede.

Kai kurie elementai yra labiau išplėtoti šiame pasiūlyme. Pasiūlyme išdėstytas sprendimų priėmimo procesas, jį lyginant su tinkamiausios galimybės apibūdinimu. Jame nustatytas įgyvendinimo įgaliojimų ir deleguotųjų įgaliojimų suteikimas Komisijai dėl atitinkamų veiksmų pagal šią priemonę ir numatytos išsamios sprendimų priėmimo taisyklės ir procedūros. Jame tiksliau apibrėžtos įvairios atsakomosios priemonės. Pagrindinis dėmesys jame skiriamas tarptautinio bendradarbiavimo perspektyvoms, nustatant atskirą tam skirtą procedūros etapą.

- **Pagrindinės teisės**

Šis pasiūlymas dera su Sąjungos žmogaus teisių politika ir yra suderinamas su Pagrindinių teisių chartija. Pačios priemonės buvimas turėtų teigiamą poveikį pagrindinėms teisėms, laikantis Sąjungos pozityvios pareigos apsaugoti savo piliečių teises nuo pažeidimų iš išorės, šiuo atveju dėl užsienio valstybių valdžios veiksmų, kai šios priemonės buvimas arba naudojimas galėtų padėti atgrasyti nuo tų ekonominės prievartos veiksmų, galinčių neigiamai paveikti šias teises. O kai šios priemonės naudojimas lemtų apribojimus, darančius poveikį pagrindinėms teisėms dėl to, kad jais ribojama laisvė užsiimti tarptautine prekyba ar investavimu, kaip profesinės veiklos laisvės dalis, teisė į nuosavybę, įskaitant intelektinę nuosavybę, ar kitos pagrindinės teisės, įskaitant vienodo požiūrio principą, tai būtų teisėti Sąjungos veiksmai pagal Pagrindinių teisių chartiją. Taip yra todėl, kad tokių veiksmų būtų imamasi laikantis reikalavimų, kad veiksmo būtų imamasi remiantis tinkamu teisiniu

pagrindu, tai darytų kompetentingos institucijos, būtų siekiama teisėto tikslo ir būtų laikomasi proporcingumo principo.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šios priemonės priėmimas neturės tiesioginio poveikio Europos Sąjungos biudžetui, išskyrus Sąjungos administracinį biudžetą. Šios priemonės administravimas, visų pirma informacijos rinkimas, tyrimų atlikimas, išvadų nustatymas, pastangos pasiekti sutartus sprendimus, Sąjungos atsakomųjų priemonių rengimas ir bet kokios ekonominės prievartos stebėseną, sudaro nemažą administracinę naštą Komisijai, visų pirma Prekybos generaliniam direktoratui, ir ne tik jam. Tos naštos dydis priklausys nuo to, kaip dažnai Sąjunga ir valstybės narės patirs ekonominę prievartą, ir nuo šios priemonės naudojimo masto. Nors tikimasi, kad dėl šios priemonės buvimo sumažės ekonominės prievartos priemonių, tai nėra garantuota. Įvertinta, kad šiai priemonei valdyti reikės penkių darbo vietų (etato ekvivalentais).

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai, stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Komisijos tarnybos stebės šios priemonės veikimą, be kita ko, palaikydamos ryšius su suinteresuotosiomis šalimis, siekdamos stebėti jų patirtį ir sužinoti jų nuomones dėl šios priemonės poveikio. Jos rinks duomenis apie trečiųjų valstybių priemones, taip pat apie apsvaistytą ir patvirtintą Sąjungos atsaką.

Pasiūlyme numatyta atlikti šios priemonės veikimo ir taikymo peržiūrą su atitinkamais įsipareigojimais teikti ataskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai.

- **Vidaus koordinavimas**

Šios priemonės veikimą valdys Prekybos generalinis direktoratas, atsakomybę prisiimant už prekybą atsakingam Komisijos nariui ir užtikrinant kolegialų procesą Komisijoje. Europos išorės veiksmų tarnyba padės vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, einančiam ir Komisijos pirmininko pavaduotojo pareigas, Komisijoje koordinuoti Sąjungos išorės veiksmus. Vyriausiajam įgaliotiniui pavaldžios Sąjungos delegacijos atliks savo funkcijas atstovaudamos Sąjungai išorės santykiuose ir, kai reikės, padės atlikti faktų nustatymą ir palaikyti išorės dialogus.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

1 straipsnyje apibrėžiamas siūlomo reglamento dalykas – tai yra veiksminga Sąjungos ir jos valstybių narių interesų apsauga nuo tam tikrų trečiųjų valstybių priemonių, kuri yra bendrasis šios priemonės tikslas. Jame taip pat nustatoma, kad būtų leidžiama tuo tikslu imtis Sąjungos veiksmų ir kad apsauga turi būti pasiekta atgrasomuoju poveikiu, arba pasiekiant, kad trečioji valstybė sustabdytų savo priemones, arba imantis atsakomųjų veiksmų. 1 straipsnyje taip pat primenama, kad, laikantis ES sutarčių, bet kokie veiksmai, kurių bus imamasi pagal šį reglamentą, turi atitikti tarptautinę teisę.

2 straipsnyje nustatyta taikymo sritis. Pirmojoje dalyje nustatytos aplinkybės, kada taikomas šis reglamentas, visų pirma kai tenkinamos abi su trečiosios valstybės veiksmais susijusios sąlygos. Antrojoje dalyje pateikti tolesni nurodymai Komisijai dėl ekonominės prievartos buvimo nustatymo bet kuriuo konkrečiu atveju, nurodant tam tikrus su trečiosios valstybės priemone ir elgesiu susijusius aspektus.

3, 4 ir 5 straipsniuose nustatyta pirmoji etapų seka Komisijai imantis veiksmų pagal šį reglamentą: pirmiausia atliekamas tyrimas, po kurio nustatomas ekonominės prievartos buvimas, o tada galėtų būti užmegztas dialogas su atitinkama trečiąja valstybe. Tokia etapų seka atitinka pasirinktą požiūrį: atsakomosios priemonės patvirtinamos tik tada, kai tai būtina; siekiama ir be atsakomųjų priemonių atgrasyti trečiąją valstybę nuo tolesnio ekonominės prievartos taikymo.

- Visų pirma, Komisija ištirtų atitinkamą trečiosios valstybės priemonę, atsižvelgdama į sąlygas pagal 2 straipsnio 1 dalį (3 straipsnis), ir tai darytų vadovaudamasi 2 straipsnio 2 dalyje nurodytais kriterijais, savo iniciatyva arba gavusi atitinkamos informacijos.
- Antra, Komisija nustatytų, ar tenkinamos ekonominės prievartos buvimo sąlygos, priimdama Komisijos sprendimą (4 straipsnis). Dar prieš tai nustatydamą Komisija gali informuoti atitinkamą trečiąją valstybę, suteikdama jai galimybę į tai atsakyti. Bet kokių atveju Komisija apie nustatymą, kad taikoma prievarta, praneštų atitinkamai trečiajai valstybei ir pareikalautų, kad ekonominė prievarta būtų nutraukta ir, kai tinka, kad būtų atitaisyta bet kokia padaryta žala.
- Tuo pat metu Komisija būtų pasirengusi Sąjungos vardu užmegzti dialogą su atitinkama trečiąja valstybe, siekdama, kad ekonominė prievarta būtų sustabdyta (5 straipsnis). Komisija taip pat iškeltų šį klausimą bet kuriame tinkamame tarptautiniame forume, siekdama padidinti tikimybę, kad ekonominė prievarta bus sustabdyta.

6 straipsnyje nustatytas tarptautinio bendradarbiavimo šiuo klausimu su kitomis tų pačių ar panašių ekonominės prievartos priemonių paveiktomis trečiosiomis valstybėmis etapas. Jo tikslas tebėra sustabdyti ekonominę prievartą, tačiau taip pat siekiama paskatinti rasti daugiašalį sprendimą.

7, 8, 9, 10 ir 11 straipsniai yra dėl antrosios ir paskutinės etapų sekos, kai imamasi Sąjungos atsakomųjų priemonių. Šiai etapų sekai būdinga tai, kad pereinama prie labiau intervencinio požiūrio. Ji yra nebūtina ir būtų taikoma tik tuo atveju, jeigu po pirmosios etapų sekos trečioji valstybė nesustabdytų ekonominės prievartos priemonių. Nors siekiama atremti taikomą ekonominę prievartą, pagrindinis tikslas yra Sąjungos atsakomosiomis priemonėmis paskatinti pačią trečiąją valstybę nutraukti savo ekonominę prievartą, laikantis tarptautinės teisės nuostatų.

- 7 straipsnyje nustatytos Sąjungos atsakomųjų priemonių naudojimo sąlygos, kurių būtina laikytis Sąjungai imantis veiksmų, nustatyti Komisijos veiksmai priimant įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomos tokios priemonės, ir kaip traktuoti susijusius įvykius, įskaitant pranešimų teikimą dėl susijusių įvykių. Numatyta galimybė priimti nedelsiant taikomus įgyvendinimo aktus, kad būtų atsižvelgiama į skubos poreikį, kai tai pagrįsta. 7 straipsnyje nurodytos galimos Sąjungos atsakomosios priemonės.
- 8 straipsnyje numatyta, kad Komisija gali nustatyti atitinkamus fizinius ar juridinius asmenis pagal nustatytas sąlygas ir procedūrines garantijas ir jiems taikyti priemones.
- 9 straipsnyje nustatyti Sąjungos atsakomųjų priemonių pasirinkimo ir rengimo kriterijai ir numatyta, kad tokios priemonės būtų pasirenkamos ir rengiamos

remiantis prieinama informacija, atsižvelgiant į ekonominės prievartos priemonių nustatymą ir į Sąjungos interesus. 9 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad tam tikros tokio pobūdžio priemonės gali būti taikomos Sąjungos vidaus pagrindu. Tai bus įmanoma visų pirma dėl galimų Sąjungos atsakomųjų priemonių pagal I priedo d–l punktus.

- 10 straipsnyje nustatytos Sąjungos atsakomųjų priemonių keitimo, taikymo sustabdymo ir panaikinimo procedūros, kriterijai ir sąlygos. Komisija veiktu priimdama įgyvendinimo aktus, o skubos atvejais – nedelsiant taikomus įgyvendinimo aktus. 10 straipsnio 1 dalyje pabrėžiama, kad po Sąjungos atsakomųjų priemonių nustatymo Komisija nuolat vertintų padėtį.
- 11 straipsnyje nustatyta su Sąjungos atsakomųjų priemonių patvirtinimu, keitimu, taikymo sustabdymu ir panaikinimu susijusio informacijos rinkimo procedūra. Ši procedūra prieš priemonių taikymo sustabdymą ir panaikinimą nėra privaloma, nes tokie veiksmai apimtų Sąjungos atsakomųjų priemonių nutraukimą. Skubos atveju Komisija siektų tikslingai, kiek įmanoma ir reikalinga, gauti informacijos iš paveiktų suinteresuotųjų šalių ir sužinoti jų nuomones.

12, 13, 14 ir 15 straipsniai yra pagalbinės horizontaliosios nuostatos. 12 straipsnyje pateiktos taisyklės dėl konfidencialios informacijos tvarkymo. 13 straipsnyje nurodytos taikomos taisyklės dėl prekių, paslaugų, investicijų ir intelektualinės nuosavybės teisių subjektų kilmės ir nacionalinio subjektiškumo (pilietybės), kurios yra svarbios nustatant Sąjungos atsakomąsias priemones. 14 ir 15 straipsniuose nustatytos sąlygos ir procedūros, atitinkamai taikytinos Komisijai vykdant jai suteiktus deleguotuosius ir įgyvendinimo įgaliojimus, kartu su kitomis nuostatomis.

16 straipsnyje nustatyta Komisijos pareiga įvertinti bet kokias patvirtintas Sąjungos atsakomąsias priemones netrukus po jų panaikinimo. Jame taip pat nustatyta Komisijos pareiga atlikti peržiūrą ir teikti ataskaitas dėl siūlomos priemonės veikimo, ir nustatyti atitinkami terminai.

17 straipsnyje nustatyta reglamento įsigaliojimo data ir tai, kad šis reglamentas būtų privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

I priede pateiktas galimų Sąjungos atsakomųjų priemonių sąrašas. Komisija tam tikromis sąlygomis gali iš dalies keisti šį sąrašą, pridėdama kitų galimų priemonių deleguotuoju aktu.

II priede nustatytos taisyklės dėl prekių, paslaugų, investicijų ir intelektualinės nuosavybės teisių subjektų kilmės ir nacionalinio subjektiškumo (pilietybės). Komisija tam tikromis sąlygomis gali iš dalies pakeisti tas taisykles deleguotuoju aktu.

Prie šio pasiūlymo pridedamas Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai, kuriame išdėstyti veiksmai, kurių Komisija galėtų imtis pagal savo įgaliojimus, kai būtina imtis Sąjungos atsakomųjų priemonių.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS**dėl Sąjungos ir jos valstybių narių apsaugos nuo trečiųjų valstybių taikomos ekonominės prievartos**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnio 2 dalį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) pagal Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnio 5 dalį Sąjunga, palaikydama santykius su platesniu pasauliu, išsaugo ir skatina savo vertybes ir savo interesus ir prisideda prie savo piliečių apsaugos, taip pat, be kita ko, prisideda prie tautų tarpusavio solidarumo ir pagarbos ir prie griežto tarptautinės teisės laikymosi ir jos plėtojimo, įskaitant pagarbą Jungtinių Tautų Chartijos principams;
- (2) pagal Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnio 1 dalį Sąjungos veiksmai tarptautinėje arenoje grindžiami tokiais principais, kaip teisinė valstybė, lygybė ir solidarumas, ir Jungtinių Tautų Chartijos ir tarptautinės teisės principų laikymusi. Joje taip pat nustatyta, kad Sąjunga skatina daugiašalius bendrų problemų sprendimus;
- (3) pagal Jungtinių Tautų Chartijos 1 straipsnį Jungtinių Tautų tikslai apima tikslą plėtoti draugiškus tautų santykius, grindžiamus lygiateisiškumo principu;
- (4) pagal Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnio 2 dalį Sąjunga nustato ir įgyvendina bendrą politiką ir veiksmus ir siekia aukšto lygio bendradarbiavimo visose tarptautinių santykių srityse, be kita ko, tam, kad apgintų savo vertybes, pagrindinius interesus, nepriklausomybę ir vientisumą, įtvirtintų ir remtų teisinę valstybę ir tarptautinės teisės principus;
- (5) šiuolaikinėje glaudžių ryšių saistomo pasaulio ekonomikoje didėja rizika, kad gali būti taikoma ekonominė prievarta, ir daugėja galimybių ją taikyti, nes valstybės įgyja tobulesnių, taip pat mišraus pobūdžio priemonių taikyti tokią prievartą. Pageidautina, kad Sąjunga prisidėtų kuriant, plėtojant ir geriau išaiškinant tarptautinės ekonominės prievartos atvejų prevencijos ir panaikinimo sistemas;
- (6) ypač svarbu, kad Sąjunga, visada veikdama pagal tarptautinės teisės nuostatas, taip pat turėtų tinkamą priemonę, kuria galėtų atgrasyti trečiąsias valstybes nuo ketinimų taikyti ekonominę prievartą ir galėtų atremti tokią prievartą, apsaugodama savo ir savo valstybių narių teises ir interesus. Taip yra ypač tada, kai trečiosios valstybės imasi priemonių, kuriomis daromas poveikis prekybai ar investicijoms ir taip kišamasi į teisėtą Sąjungos ar jos valstybės narės sprendimų suverenumą, norint sukliudyti atlikti tam tikrą Sąjungos ar jos valstybės narės veiksmą arba pasiekti, kad tam tikras veiksmas būtų sustabdytas, pakeistas ar patvirtintas. Tokios priemonės, kuriomis

daromas poveikis prekybai ar investicijoms, apima ne vien veiksmus, kurie vykdomi trečiosios valstybės teritorijoje ir daro poveikį jos teritorijoje, bet ir veiksmus, kurių trečioji valstybė imasi, be kita ko, per savo kontroliuojamus ar valdomus subjektus, esančius Sąjungoje, ir kuriais kenkiama ekonominei veiklai Sąjungoje;

- (7) šiuo reglamentu siekiama užtikrinti veiksmingą, efektyvų ir greitą Sąjungos atsaką į ekonominę prievartą, be kita ko, atgrasant nuo ekonominės prievartos taikymo Sąjungai ar valstybei narei ir, kraštutiniu atveju, imantis atsakomųjų priemonių;
- (8) valstybės narės vienos negali deramai pasiekti šio reglamento tikslų, visų pirma atremti trečiųjų valstybių Sąjungai ar jos valstybei narei taikomos ekonominės prievartos. Taip yra todėl, kad valstybės narės, kaip savarankiški tarptautinės teisės subjektai, pagal tarptautinę teisę negali būti įgaliotos imtis atsako dėl ekonominės prievartos, taikomos visai Sąjungai. Be to, dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 207 straipsniu Sąjungai suteiktos išimtinės kompetencijos valstybės narės negali imtis bendros prekybos politikos priemonių, kaip atsako į ekonominę prievartą. Todėl tuos tikslus galima sėkmingiau pasiekti Sąjungos lygmeniu;
- (9) laikantis proporcingumo principo, siekiant sukurti veiksmingą ir visapusišką prieš ekonominę prievartą nukreiptą Sąjungos veiksmų sistemą, yra reikalinga ir tikslinga nustatyti taisykles dėl trečiųjų valstybių ekonominės prievartos priemonių tyrimo, nustatymo ir atsakomųjų veiksmų. Visų pirma, prieš imantis Sąjungos atsakomųjų priemonių, turėtų būti išnagrinėti faktai, nustatytas ekonominės prievartos buvimas ir, kai įmanoma, dedamos pastangos rasti sprendimą bendradarbiaujant su atitinkama trečiąja valstybe. Bet kokios priemonės, kurių imasi Sąjunga, turėtų būti proporcingos atitinkamomis trečiųjų valstybių ekonominės prievartos priemonėmis daromai žalai. Pagal kriterijus, taikomus nustatant Sąjungos atsakomasias priemones, turėtų būti atsižvelgiama visų pirma į poreikį išvengti neigiamo netiesioginio poveikio, administracinės naštos ir išlaidų Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojams arba kuo labiau juos sumažinti, taip pat atsižvelgiama į Sąjungos interesus. Todėl šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina užsibrėžtiems tikslams pasiekti, pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 4 dalį;
- (10) bet kokie veiksmai, kurių Sąjunga imasi pagal šį reglamentą, turėtų atitikti Sąjungos įsipareigojimus pagal tarptautinę teisę. Tarptautinė teisė leidžia tam tikromis sąlygomis, kaip antai laikantis proporcingumo principo ir pranešus iš anksto, imtis atsakomųjų priemonių, t. y. priemonių, kurios kitaip prieštarautų žalą patyrusios šalies tarptautiniams įsipareigojimams valstybei, atsakingai už tarptautinės teisės pažeidimą, ir kuriomis siekiama sustabdyti tą pažeidimą arba gauti juo padarytos žalos atlyginimą¹. Todėl atsakomųjų priemonių, patvirtinamų pagal šį reglamentą, forma turėtų būti priemonės, atitinkančios tarptautinius Sąjungos įsipareigojimus, arba priemonės, kurios yra leidžiamos atsakomosios priemonės. Pagal tarptautinę teisę ir laikantis proporcingumo principo jomis neturėtų būti viršijama lygio, atitinkančio žalą, Sąjungos ar valstybės narės patirtą dėl tos trečiosios valstybės ekonominės prievartos priemonių, atsižvelgiant į trečiosios valstybės priemonių padarinių dydį ir į atitinkamas Sąjungos teises ir interesus. Šiuo atžvilgiu žala Sąjungai ar valstybei narei pagal tarptautinę teisę suprantama kaip apimanti ir Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojams padarytą žalą;

¹ Žr. Straipsnių dėl valstybių atsakomybės už tarptautinės teisės pažeidimus, kuriuos priėmė Jungtinių Tautų Tarptautinės teisės komisija savo 53-iojoje sesijoje 2001 m. ir į kuriuos atsižvelgė Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja rezoliucijoje Nr. 56/83, 22 ir 49–53 straipsnius.

- (11) tarptautinėje teisėje yra uždrausti prievartos veiksmai, kai valstybė imasi tokių priemonių kaip prekybos ar investavimo ribojimai, siekdama priversti kitą valstybę imtis arba nesiimti tam tikrų veiksmų, kurie neįeina į pastarosios valstybės tarptautinius įsipareigojimus ir kurie priklauso jos suverenumui, ir kai tokia prievarta pasiekia tam tikrą kokybinio ar kiekybinio pobūdžio ribą, priklausomai ir nuo siekiamų tikslų, ir nuo naudojamų priemonių. Komisija turėtų ištirti trečiosios valstybės veiksmus remdamasi kokybiniais ir kiekybiniais kriterijais, padedančiais nustatyti, ar ta trečioji valstybė kišasi į teisėtą Sąjungos ar jos valstybės narės sprendimų suverenumą ir ar jos veiksmai yra ekonominė prievarta, dėl kurios yra reikalingas Sąjungos atsakas;
- (12) trečiųjų valstybių veiksmai pagal tarptautinę paprotinę teisę suprantami kaip apimantys visų formų veiksmus, kurie pagal tarptautinę paprotinę teisę yra priskirtini valstybei. Tarptautinėje teisėje valstybės veiksmais visų pirma laikomi veiksmai, atliekami bet kokio valstybės organo ar asmens arba subjekto, kuris nėra valstybės organas, tačiau yra tos valstybės įstatymų įgaliotas atlikti tam tikras valstybės valdžios funkcijas, organo, kurį valstybei suteikia kita valstybė, asmens ar asmenų grupės, veikiančių pagal atitinkamus veiksmus vykdančios valstybės nurodymus arba jai pavaldžių ar jos kontroliuojamų, arba asmens ar asmenų grupės, atliekančių tam tikras valstybės valdžios funkcijas nesant oficialių valdžios organų arba jiems tinkamai nefunkcionuojant, ir tokiomis aplinkybėmis, kai jie yra kviečiami atlikti tas valdžios funkcijas ir kai valstybė pripažįsta tokius veiksmus ir laiko juos savais²;
- (13) Komisija savo iniciatyva arba remdamasi iš bet kokio šaltinio, įskaitant juridinius ir fizinius asmenis ar valstybes nares, gauta informacija, turėtų ištirti, ar trečiosios valstybės priemonėmis yra daromas spaudimas. Po šio tyrimo Komisija turėtų sprendimu nustatyti, ar atitinkama trečiosios valstybės priemone yra daromas spaudimas. Komisija turėtų atitinkamai trečiajai valstybei pranešti apie bet kokią nustatymą, kad taikoma prievarta, ir pareikalauti, kad ekonominė prievarta būtų nutraukta ir, kai tinka, kad būtų atitaisyta bet kokia padaryta žala;
- (14) Sąjunga turėtų teikti paramą ir bendradarbiauti su trečiosiomis valstybėmis, paveiktomis tų pačių ar panašių ekonominės prievartos priemonių, arba su kitomis suinteresuotosiomis trečiosiomis valstybėmis. Sąjunga turėtų prisidėti prie tarptautinio veiksmų koordinavimo dvišaliuose, keliašaliuose arba daugiašaliuose forumuose, kuriuose siekiama užkirsti kelią ekonominei prievartai arba ją panaikinti;
- (15) Sąjunga turėtų imtis atsakomųjų priemonių tik tada, kai kitomis priemonėmis, kaip antai derybomis, tarpininkavimu ar sprendimų priėmimu, nepasiekama ekonominės prievartos greito ir veiksmingo sustabdymo ir ja Sąjungai ar jos valstybėms narėms padarytos žalos atitaisymo, ir kai būtina imtis veiksmų siekiant apsaugoti Sąjungos ir jos valstybių narių interesus ir teises, ir tai atitinka Sąjungos interesus. Tikslinga šiuo reglamentu nustatyti taikytinas taisykles ir procedūras dėl Sąjungos atsakomųjų priemonių nustatymo ir taikymo ir leisti imtis skubių veiksmų tada, kai tai reikalinga bet kokių Sąjungos atsakomųjų priemonių veiksmingumui užtikrinti;
- (16) Sąjungos atsakomosios priemonės, patvirtinamos pagal šį reglamentą, turėtų būti pasirinktos ir parengtos pagal objektyvius kriterijus, įskaitant: tų priemonių veiksmingumą stabdant trečiosios valstybės taikomą prievartą; jų pajėgumą palengvinti padėti ekonominės veiklos vykdytojams Sąjungoje, kuriuos paveikė

² Žr. Straipsnių dėl valstybių atsakomybės už tarptautinės teisės pažeidimus (1 išnaša) 2 straipsnio a punktą ir 4–11 straipsnius.

trečiosios valstybės ekonominės prievartos priemonės; siekį išvengti neigiamo ekonominio ir kitokio poveikio Sąjungai arba kuo labiau jį sumažinti ir neproporcingai didelio administracinio sudėtingumo bei išlaidų vengimą. Taip pat itin svarbu, kad renkantis ir rengiant Sąjungos atsakomąsias priemones būtų atsižvelgiama į Sąjungos interesus. Sąjungos atsakomosios priemonės turėtų būti pasirenkamos iš labai įvairių galimų variantų, kad būtų galima patvirtinti tinkamiausias priemones bet kuriuo konkrečiu atveju;

- (17) tikslinga nustatyti taisykles dėl prekių, paslaugų ir paslaugų teikėjų, investicijų ir intelektualinės nuosavybės teisių subjektų kilmės ar nacionalinio subjektiškumo (pilietybės), taikytinas nustatant Sąjungos atsakomąsias priemones. Kilmės arba nacionalinio subjektiškumo (pilietybės) taisyklės turėtų būti nustatomos atsižvelgiant į galiojančias taisykles dėl nelengvatinės prekybos ir investicijų, kurios taikomos pagal Sąjungos teisę ir Sąjungos tarptautinius susitarimus;
- (18) siekiant tikslo sustabdyti ekonominės prievartos priemonės taikymą, Sąjungos atsakomosios priemonės, apimančios tiesioginių užsienio investicijų ar prekybos paslaugomis ribojimus, turėtų būti taikomos vieno ar daugiau Sąjungoje įsisteigusių juridinių asmenų, nuosavybės teise priklausančių atitinkamos trečiosios valstybės asmenims arba jų kontroliuojamų, Sąjungoje teikiamoms paslaugoms ar daromoms tiesioginėms investicijoms, tik kai tai reikalinga siekiant užtikrinti Sąjungos atsakomųjų priemonių veiksmingumą ir ypač neleisti išvengti šių priemonių poveikio. Sprendimas nustatyti bet kokius tokio pobūdžio apribojimus bus tinkamai pagrįstas įgyvendinimo aktuose, kurie bus priimti pagal šį reglamentą, atsižvelgiant į šiame reglamente nustatytus kriterijus;
- (19) po Sąjungos atsakomųjų priemonių patvirtinimo Komisija turėtų nuolat vertinti su trečiųjų valstybių ekonominės prievartos priemonėmis susijusią padėtį, Sąjungos atsakomųjų priemonių veiksmingumą ir jų poveikį, siekdama atitinkamai keisti atsakomąsias priemones, sustabdyti jų taikymą arba jas panaikinti. Todėl būtina nustatyti Sąjungos atsakomųjų priemonių keitimo, taikymo sustabdymo ir panaikinimo taisykles ir procedūras ir numatyti aplinkybes, kuriomis tinka jas taikyti;
- (20) būtina suteikti galimybių suinteresuotosioms šalims dalyvauti Sąjungos atsakomųjų priemonių patvirtinimo ir keitimo tikslais ir, kai tinka, dėl tų priemonių taikymo sustabdymo ir panaikinimo, atsižvelgiant galimą poveikį tokioms suinteresuotosioms šalims;
- (21) svarbu užtikrinti veiksmingą komunikaciją ir keitimąsi nuomonėmis ir informacija tarp Komisijos ir Europos Parlamento bei Tarybos, visų pirma dėl pastangų užmegzti dialogą su atitinkama trečiąja valstybe, siekiant iširti galimybes pasiekti, kad ekonominė prievarta būtų sustabdyta, ir dėl dalykų, dėl kurių gali būti patvirtinamos Sąjungos atsakomosios priemonės pagal šį reglamentą;
- (22) kad būtų galima atnaujinti galimų Sąjungos atsakomųjų priemonių pasirinkimą pagal šį reglamentą ir patikslinti kilmės taisykles ar kitas technines taisykles, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais būtų iš dalies keičiamas I priede pateiktas Sąjungos atsakomųjų priemonių sąrašas ir šio reglamento taikymui reikalingos techninės taisyklės, be kita ko, kilmės taisyklės, nustatytos II priede. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros

nustatytais principais³. Visų pirma, siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus turėtų gauti tuo pat metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams turėtų būti nuosekliai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, atliekančių su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

- (23) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011⁴;
- (24) patvirtinant Sąjungos atsakomąsias priemones ir atliekant jų keitimą, taikymo sustabdymą arba panaikinimą turėtų būti taikoma nagrinėjimo procedūra, nes tais aktais nustatomas Sąjungos atsakas į ekonominę prievartą, patenkančią į šio reglamento taikymo sritį;
- (25) Komisija turėtų priimti nedelsiant taikomus ribotos galiojimo trukmės įgyvendinimo aktus, kai tinkamai pagrįstais su Sąjungos atsakomųjų priemonių patvirtinimu, keitimu, taikymo sustabdymu ar panaikinimu susijusiais atvejais tai yra reikalinga dėl privalomų skubos priežasčių;
- (26) Komisija turėtų įvertinti pagal šį reglamentą patvirtintų priemonių veiksmingumą ir veikimą ir iš to padaryti galimas išvadas dėl būsimų priemonių. Komisija taip pat turėtų peržiūrėti šį reglamentą, kai įgis pakankamai su šio reglamento galiojimu arba taikymu susijusios patirties. Ši peržiūra turėtų apimti reglamento taikymo sritį, veikimą, efektyvumą ir veiksmingumą. Komisija turėtų pateikti savo vertinimo ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas

1. Šiuo reglamentu nustatomos taisyklės ir procedūros siekiant užtikrinti veiksmingą Sąjungos ir jos valstybių narių interesų apsaugą tada, kai trečioji valstybė siekia poveikį prekybai ar investicijoms darančiomis priemonėmis priversti Sąjungą ar jos valstybę narę imtis arba nesiimti tam tikrų veiksmų. Šiuo reglamentu suteikiamas pagrindas, kuriuo remdamasi Sąjunga gali reaguoti tokiais atvejais, siekiant tikslo atgrasyti trečiąją valstybę arba pasiekti, kad ji nebesiimtų tokių veiksmų, ir paliekant Sąjungai galimybę kraštutiniu atveju atremti tokius veiksmus atsakomaisiais veiksmais.
2. Bet koks veiksmas, kurio imamasi pagal šį reglamentą, turi atitikti Sąjungos įsipareigojimus pagal tarptautinę teisę ir būti vykdomas atsižvelgiant į Sąjungos išorės veiksmų principus ir tikslus.

2 straipsnis

Taikymo sritis

³ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

⁴ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

1. Šis reglamentas taikomas, kai trečioji valstybė:
 - kišasi į teisėtą Sąjungos ar jos valstybės narės sprendimų suverenumą, norėdama sukliudyti atlikti tam tikrą Sąjungos ar jos valstybės narės veiksmą ar pasiekti, kad tam tikras veiksmas būtų nutrauktas, pakeistas arba patvirtintas,
 - taikydama arba grasindama taikyti priemones, darančias poveikį prekybai ar investicijoms.

Šiame reglamente tokie trečiosios valstybės veiksmai vadinami ekonominės prievartos priemonėmis.
2. Nustatant, ar tenkinamos 1 dalyje nustatytos sąlygos, atsižvelgiama į šiuos dalykus:
 - (a) trečiosios valstybės priemonės intensyvumą, jos padarinių sunkumą, taikymo dažnį, trukmę, aprėptį ir mastą ir dėl jos patiriamą spaudimą;
 - (b) ar trečioji valstybė nuosekliomis intervencijomis siekia, kad Sąjunga ar jos valstybės narės arba kitos valstybės imtųsi konkrečių veiksmų;
 - (c) kiek ta trečiosios valstybės priemone pažeidžiama Sąjungos ar valstybių narių suverenumo sritis;
 - (d) ar trečioji valstybė veikia remdamasi teisėtais tarptautiniu mastu pripažintais motyvais;
 - (e) ar trečioji valstybė, prieš imdamasi savo priemonių, rimtai ir sąžiningai bandė (ir kaip bandė) išspręsti atitinkamą klausimą tarptautiniu koordinavimu ar sprendimų priėmimu dvišalių santykių pagrindu arba tarptautiniame forume.

3 straipsnis

Trečiųjų valstybių priemonių tyrimas

1. Komisija gali ištirti bet kokią trečiosios valstybės priemonę siekdama nustatyti, ar ji atitinka 2 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas. Komisija imasi veiksmų nedelsdama.
2. Komisija gali atlikti 1 dalyje nurodytą tyrimą savo iniciatyva arba remdamasi iš bet kokio šaltinio gauta informacija. Komisija užtikrina konfidencialios informacijos apsaugą pagal 12 straipsnį; ta apsauga gali apimti ir paties informacijos teikėjo tapatybę.
3. Komisija gali siekti gauti informacijos apie atitinkamos trečiosios valstybės priemonių poveikį.

Komisija gali *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ar kitomis tinkamomis viešos komunikacijos priemonėmis paskelbti pranešimą, kuriame būtų kviečiama pateikti informaciją per nurodytą terminą. Tokiu atveju Komisija praneša atitinkamai trečiajai valstybei apie tyrimo pradėjimą.

4 straipsnis

Išvados dėl trečiosios valstybės priemonės nustatymas

Po tyrimo, atlikto pagal 3 straipsnį, Komisija priima sprendimą, kuriame nustato, ar atitinkamos trečiosios valstybės priemonė atitinka 2 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas. Komisija imasi veiksmų nedelsdama.

Prieš priimdama savo sprendimą Komisija gali paprašyti atitinkamos trečiosios valstybės pateikti savo pastabų.

Kai Komisija nusprendžia, kad atitinkamos trečiosios valstybės priemonė atitinka 2 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas, ji praneša tai trečiajai valstybei apie savo sprendimą ir prašo, kad ji sustabdytų ekonominę prievartą ir, kai tinka, atitaisytų Sąjungai ar jos valstybėms narėms padarytą žalą.

5 straipsnis

Dialogo užmezgimas su atitinkama trečiaja valstybe

Komisija yra atvira galimybei Sąjungos vardu užmegzti dialogą su atitinkama trečiaja valstybe, kad būtų ištirtos įvairios galimybės siekiant sustabdyti ekonominę prievartą. Tokios galimybės gali apimti:

- tiesiogines derybas;
- tarpininkavimą, taikinimą arba *bona officia* paslaugas, kuriomis padedama Sąjungai ir atitinkamai trečiajai valstybei dėti šias pastangas;
- atitinkamo klausimo pateikimą tarptautiniam sprendimui priimti.

Komisija siekia, kad ekonominė prievarta būtų sustabdyta, taip pat keldama šį klausimą bet kuriame tinkamame tarptautiniame forume.

Komisija nuolat informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie susijusius pokyčius.

Komisija lieka atvira galimam dialogui su atitinkama trečiaja valstybe po to, kai patvirtinamos Sąjungos atsakomosios priemonės pagal 7 straipsnį. Komisija gali dėti šias pastangas, kai reikia, kartu su bet kokių Sąjungos atsakomųjų priemonių taikymo sustabdymu pagal 10 straipsnio 2 dalį.

6 straipsnis

Tarptautinis bendradarbiavimas

Komisija pradeda konsultacijas ar bendradarbiavimą Sąjungos vardu su bet kuria kita tų pačių ar panašių ekonominės prievartos priemonių paveikta valstybe ar su bet kuria suinteresuota trečiaja valstybe, siekdama, kad taikoma prievarta būtų sustabdyta. Kai tinka, tai gali apimti veiksmų koordinavimą atitinkamuose tarptautiniuose forumuose ir atsako į prievartą koordinavimą.

7 straipsnis

Sąjungos atsakomosios priemonės

1. Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma, kad ji imasi Sąjungos atsakomosios priemonės, kai:
 - (a) veiksmams pagal 4 ir 5 straipsnius nepasiekiamą ekonominės prievartos sustabdymo ir juo Sąjungai ar valstybei narei padarytos žalos atitaisymo per pagrįstą laikotarpį;
 - (b) būtina imtis veiksmų siekiant apsaugoti Sąjungos ir jos valstybių narių interesus ir teises tuo konkrečiu atveju ir
 - (c) veiksmų imamasi Sąjungos interesų labui.

Tame įgyvendinimo akte Komisija taip pat nustato tinkamą Sąjungos atsaką, ją pasirinkdama iš I priede nurodytų priemonių. Tokios priemonės gali būti taikomos ir

fiziniais arba juridiniams asmenims, nustatytiems pagal 8 straipsnį. Komisija taip pat gali patvirtinti priemones, kurių ji gali imtis pagal kitas teises priemones.

Įgyvendinimo aktas priimamas pagal 15 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

2. Sąjungos atsakomosios priemonės taikomos nuo nustatytos datos po 1 dalyje nurodyto įgyvendinimo akto priėmimo. Komisija nustato šią taikymo pradžios datą atsižvelgdama į aplinkybes, kad būtų galima pagal šio straipsnio 3 dalį apie tai pranešti atitinkamai trečiajai valstybei ir ji galėtų sustabdyti ekonominę prievartą.
3. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktą, praneša atitinkamai trečiajai valstybei apie Sąjungos atsakomąsias priemones, patvirtinamas pagal 1 dalį. Tame pranešime Komisija Sąjungos vardu ragina atitinkamą trečiąją valstybę nedelsiant nutraukti ekonominę prievartą, pasiūlo derėtis dėl sprendimo ir informuoja tą trečiąją valstybę apie tai, kad jeigu ekonominė prievarta nebus sustabdyta, bus taikoma Sąjungos atsakomoji priemonė.
4. 1 dalyje nurodytu įgyvendinimo aktu nustatoma, kad Sąjungos atsakomųjų priemonių taikymas bus atidėtas tame įgyvendinimo akte nurodytam laikotarpiui, jeigu Komisija gaus patikimos informacijos, kad trečioji valstybė sustabdė ekonominę prievartą iki patvirtintų Sąjungos atsakomųjų priemonių taikymo pradžios. Tokiu atveju Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia pranešimą, kuriame nurodo, kad yra tokios informacijos, ir nurodo tokio atidėjimo taikymo pradžios datą. Jeigu trečioji valstybė sustabdo ekonominę prievartą iki Sąjungos atsakomųjų priemonių taikymo pradžios, Komisija panaikina tas Sąjungos atsakomąsias priemones pagal 10 straipsnį.
5. Nepaisant šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalių, Sąjungos atsakomosios priemonės gali būti taikomos ir nepateikus Sąjungos vardu Komisijos išreikšto pakartotinio raginimo atitinkamai trečiajai valstybei sustabdyti ekonominę prievartą arba Komisijai iš anksto nepranešus tai trečiajai valstybei apie tai, kad bus taikoma Sąjungos atsakomoji priemonė, tais atvejais, kai tai yra reikalinga Sąjungos ar valstybių narių teisių ir interesų apsaugai, ypač siekiant Sąjungos atsakomųjų priemonių veiksmingumo.
6. Dėl tinkamai pagrįstų privalomų skubos priežasčių, siekiant išvengti ekonominės prievartos priemonių neatitaisomos žalos padarymo Sąjungai ar jos valstybėms narėms, Komisija priima nedelsiant taikomus įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos Sąjungos atsakomosios priemonės, pagal 15 straipsnio 3 dalyje nurodytą procedūrą. Taikomi 2–5 dalyse nustatyti reikalavimai. Tie aktai galioja ne ilgesnį kaip trijų mėnesių laikotarpį.
7. Komisija įgaliojama pagal 14 straipsnį priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas I priede pateiktas sąrašas, kad jame būtų pateikta papildomų rūšių priemonių, kuriomis gali būti reaguojama į trečiosios valstybės priemonę. Komisija gali priimti tokius deleguotuosius aktus, kai atitinkamų rūšių atsakomosios priemonės būtų:
 - (a) tiek pat veiksmingos ar dar veiksmingesnės, negu jau numatytos atsakomosios priemonės, siekiant ekonominės prievartos priemonių sustabdymo;
 - (b) teikiančios tiek pat veiksmingą ar dar veiksmingesnę padėties palengvinimą ekonominės veiklos vykdytojams Sąjungoje, paveiktiems ekonominės prievartos priemonių;

- (c) tokios, kad būtų išvengta arba kuo labiau sumažinta neigiamų padarinių paveiktiems subjektams;
- (d) tokios, kad būtų išvengta arba kuo labiau sumažinta administracinio sudėtingumo ir išlaidų.

8 straipsnis

Sąjungos atsakomųjų priemonių taikymas fiziniams ar juridiniams asmenims

1. Komisija gali 7 straipsnio 1 dalyje nurodytu įgyvendinimo aktu arba atskiru įgyvendinimo aktu nustatyti, kad:
 - (a) Sąjungos atsakomosios priemonės taikomos pagal 2 dalies a punktą nustatytiems juridiniams ar fiziniams asmenims, arba
 - (b) nedarant poveikio atitinkamos trečiosios valstybės atsakomybei pagal tarptautinę teisę, Sąjungos fiziniai ar juridiniai asmenys, paveikti tos trečiosios valstybės ekonominės prievartos priemonių, turi teisę iš asmenų, nustatytų pagal 2 dalies b punktą, gauti bet kokios dėl ekonominės prievartos priemonių patirtos žalos atlyginimą tokiu mastu, koku tie nustatyti asmenys prisidėjo prie tokių ekonominės prievartos priemonių.

Tos priemonės pradedamos taikyti tą pačią taikymo pradžios dieną kaip ir Sąjungos atsakomosios priemonės, patvirtintos pagal 7 straipsnį, arba nuo vėlesnės įgyvendinimo aktu pagal šią dalį nustatytos datos.

Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal 15 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

2. Komisija gali nustatyti atitinkamą fizinį arba juridinį asmenį, kai ji nustato:
 - (a) kad toks asmuo yra susijęs arba saistomas su atitinkamos trečiosios valstybės valdžia, arba
 - (b) kad toks asmuo yra susijęs arba saistomas su atitinkamos trečiosios valstybės valdžia ir, be to, yra sukėlęs ekonominę prievartą, dalyvavęs ją taikant arba su ją susijęs.
3. Nustatydamą tokį asmenį Komisija patikrina visus atitinkamus kriterijus ir prieinamą informaciją, įskaitant tai, ar yra žinoma, kad atitinkami asmenys faktiškai veikia atitinkamos trečiosios valstybės valdžios vardu arba jai priklauso nuosavybės teise, arba yra kitaip faktiškai jos kontroliuojami.
4. Kai Komisija turi pagrindo manyti, kad turėtų būti nustatyti asmenys pagal 2 dalies a arba b punktą, ji paskelbia preliminarų tokių asmenų sąrašą ir, kai tinka, galimas priemones pagal I priedą, kurios jiems būtų taikomos. Prieš nuspręsdama dėl tokių asmenų nustatymo ji suteikia bet kokiems preliminariai nustatytiems asmenims ir kitoms suinteresuotosioms šalims galimybę pateikti pastabų dėl galimo jų nustatymo, visų pirma dėl to, ar jie atitinka 2 dalies a arba b punkto sąlygas. Komisija taip pat gali siekti dėl galimo asmenų nustatymo gauti papildomos informacijos, kurią laiko svarbia.

9 straipsnis

Sąjungos atsakomųjų priemonių pasirinkimo ir rengimo kriterijai

1. Bet kokia Sąjungos atsakomoji priemonė neviršija lygio, atitinkančio žalą, Sąjungos ar valstybės narės patirtą dėl trečiosios valstybės ekonominės prievartos priemonių, atsižvelgiant į trečiosios valstybės priemonių padarinių dydį ir į atitinkamas teises.
2. Komisija parenka ir parengia tinkamą atsakomąją priemonę atsižvelgdama į pagal 4 straipsnį atliktą nustatymą, 2 straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus ir Sąjungos interesus, remdamasi prieinama informacija, įskaitant pagal 11 straipsnį surinktą informaciją, ir šiais kriterijais:
 - (a) priemonių veiksmingumu stabdant ekonominę prievartą;
 - (b) priemonių geba palengvinti padėtį ekonominės veiklos vykdytojams Sąjungoje, kuriuos paveikė ekonominė prievarta;
 - (c) neigiamo poveikio subjektams, kuriuos veikia Sąjungos atsakomosios priemonės, išvengimu arba sumažinimu, įskaitant galimas alternatyvas paveiktiems subjektams, pavyzdžiui, alternatyvius prekių tiekimo ar paslaugų teikimo šaltinius;
 - (d) neigiamo poveikio kitai Sąjungos politikai ar tikslams išvengimą arba sumažinimą;
 - (e) neproporcingai didelio administracinio sudėtingumo ir išlaidų taikant Sąjungos atsakomąsias priemones išvengimą;
 - (f) bet kokių atsakomųjų priemonių, kurių imasi kitos tų pačių ar panašių ekonominės prievartos priemonių paveiktos valstybės, buvimą ir pobūdį, įskaitant, kai tinka, bet koki koordinavimą pagal 6 straipsnį;
 - (g) bet kokius kitus tinkamus tarptautinėje teisėje nustatytus kriterijus.
3. Komisija gali nuspręsti taikyti Sąjungos atsakomąsias priemones pagal 7 arba 8 straipsnį, apimančias tiesioginių užsienio investicijų ar prekybos paslaugomis ribojimus, taip pat Sąjungoje įsisteigusio vieno ar kelių juridinių asmenų, nuosavybės teise priklausančių atitinkamos trečiosios valstybės asmenims arba jų kontroliuojamų, Sąjungoje teikiamoms paslaugoms ar daromoms tiesioginėms investicijoms, kai tai reikalinga šio reglamento tikslams pasiekti. Komisija gali nuspręsti dėl tokio taikymo, kai Sąjungos atsakomųjų priemonių, neapimančių tokių aplinkybių, nepakaktų šio reglamento tikslams sėkmingai pasiekti, ypač kai tokių priemonių poveikio galėtų būti išvengta. Vertindama, ar priimti tokį sprendimą, Komisija kartu su 1 ir 2 dalyse nustatytais kriterijais atsižvelgia, be kita ko, į šiuos dalykus:
 - (a) prekybos paslaugomis ir investavimo tendencijas sektoriuje, kuriam taikomos numatomos Sąjungos atsakomosios priemonės, ir riziką, kad gali būti išvengta bet kokių Sąjungoje teikiamoms paslaugoms ar joje daromoms tiesioginėms investicijoms netaikomų Sąjungos atsakomųjų priemonių poveikio;
 - (b) veiksmingą tokių Sąjungos vidaus apribojimų indėlį siekiant tikslo, kad ekonominės prievartos priemonė būtų sustabdyta;
 - (c) alternatyvių priemonių, kuriomis būtų galima pasiekti tikslą sustabdyti ekonominės prievartos priemonę ir kurios yra pagrįstai prieinamos ir mažiau ribojančios prekybą paslaugomis ar investavimą Sąjungoje, buvimą.

Bet koks sprendimas taikyti apribojimus vieno ar daugiau Sąjungoje įsisteigusių juridinių asmenų Sąjungoje teikiamoms paslaugoms ar daromoms tiesioginėms

investicijoms tinkamai pagrindžiamas 7 straipsnio 1 dalyje nurodytame įgyvendinimo akte, atsižvelgiant į pirmiau nurodytus kriterijus.

10 straipsnis

Sąjungos atsakomųjų priemonių keitimas, taikymo sustabdymas ir panaikinimas

1. Komisija nuolat peržiūri trečiosios valstybės taikomas ekonominės prievartos priemones, dėl kurių pradėtos taikyti Sąjungos atsakomosios priemonės, patvirtintų Sąjungos atsakomųjų priemonių veiksmingumą ir jų poveikį Sąjungos interesams ir apie tai informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą.
2. Tais atvejais, kai atitinkama trečioji valstybė sustabdo ekonominę prievartą, arba kai tai reikalinga Sąjungos interesų labui, Komisija gali sustabdyti atitinkamos Sąjungos atsakomosios priemonės taikymą tuo laikotarpiu, kurį trunka trečiosios valstybės priemonės taikymo sustabdymas, arba taip ilgai, kaip reikalinga, atsižvelgiant į Sąjungos interesus. Komisija sustabdo Sąjungos atsakomųjų priemonių taikymą, jeigu atitinkama trečioji valstybė yra pasiūliusi ir Sąjunga yra susitarusi perduoti atitinkamą klausimą tarptautiniu lygmeniu nagrinėti trečiajai šaliai, kuri priimtų privalomą sprendimą, ir atitinkama trečioji valstybė taip pat sustabdo savo ekonominės prievartos priemones. Komisija įgyvendinimo aktu nusprendžia sustabdyti Sąjungos atsakomosios priemonės taikymą. Tokie įgyvendinimo aktai priimami pagal 15 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.
3. Kai būtina atlikti Sąjungos atsakomųjų priemonių pakeitimus, atsižvelgiant į 2 straipsnyje ir 9 straipsnio 2 dalyje nustatytas sąlygas ir kriterijus, arba kai yra tolesnių pokyčių, įskaitant trečiosios valstybės reakciją, Komisija gali, kai tinka, iš dalies pakeisti Sąjungos atsakomąsias priemones, patvirtintas pagal 7 straipsnį, įgyvendinimo aktu, priimamu pagal 15 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.
4. Komisija panaikina Sąjungos atsakomąsias priemones bet kuriomis iš šių aplinkybių:
 - (a) kai ekonominė prievarta yra sustabdyta;
 - (b) kai yra kitaip pasiektas abipusiškai priimtinas sprendimas;
 - (c) kai privalomame sprendime, priimtame per tarptautinio trečiosios šalies sprendimo priėmimo procesą dėl ginčo tarp atitinkamos trečiosios valstybės ir Sąjungos ar valstybės narės, reikalaujama panaikinti Sąjungos atsakomąją priemonę;
 - (d) kai tai yra tikslinga, atsižvelgiant į Sąjungos interesus.Dėl pagal 7 straipsnį patvirtintų Sąjungos atsakomųjų priemonių panaikinimo nusprendžiama įgyvendinimo aktu, priimamu pagal 15 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.
5. Jeigu yra tinkamai pagrįstų privalomų skubos priežasčių, Komisija priima nedelsiant taikomus įgyvendinimo aktus, kuriais sustabdomas pagal 7 straipsnį patvirtintų Sąjungos atsakomųjų priemonių taikymas arba jos pakeičiamos ar panaikinamos. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 15 straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros ir galioja ne ilgesnį kaip dviejų mėnesių laikotarpį.

11 straipsnis

Su Sąjungos atsakomosiomis priemonėmis susijęs informacijos rinkimas

1. Prieš patvirtinant Sąjungos atsakomąsias priemones arba prieš keičiant tokias priemones Komisija privalo ir, atitinkamai, prieš sustabdant tokių priemonių taikymą ar prieš jas panaikinant Komisija gali siekti gauti informacijos ir sužinoti nuomones apie ekonominį poveikį Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojams ir Sąjungos interesams, tuo tikslu paskelbdama pranešimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, ar kitomis tinkamomis viešos komunikacijos priemonėmis. Pranešime nurodomas laikotarpis, per kurį reikėtų pateikti tokias pastabas.
2. Komisija gali pradėti rinkti informaciją bet kuriuo metu, kai mano, kad tai yra tinkama.
3. Rinkdama informaciją pagal 1 dalį Komisija informuoja suinteresuotąsias šalis ir konsultuojasi su jomis, visų pirma su pramonės asociacijomis, kurias veikia galimos Sąjungos atsakomosios priemonės, taip pat su valstybėms narėms, vykdančiomis paveiktų sričių reglamentavimo teisės aktų rengimo ar įgyvendinimo veiklą.
4. Komisija, nepagrįstai nevelindama Sąjungos atsakomųjų priemonių patvirtinimo, visų pirma siekia gauti informacijos apie:
 - (a) tokių priemonių poveikį trečiosios valstybės subjektams ar Sąjungos konkurentams, naudotojams ar vartotojams, arba tokių subjektų darbuotojams, verslo partneriams ar klientams Sąjungoje;
 - (b) tokių priemonių sąveiką su atitinkamais valstybių narių teisės aktais;
 - (c) administracinę naštą, kuri gali atsirasti dėl tokių priemonių;
 - (d) Sąjungos interesus.
5. Komisija kuo atidžiau atsižvelgia į tokio informacijos rinkimo metu surinktą informaciją. Numatomų priemonių analizė pridedama prie įgyvendinimo akto projekto, kai jis pateikiamas komitetui pagal 15 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.
6. Prieš priimdama įgyvendinimo aktą pagal 7 straipsnio 6 dalį arba 10 straipsnio 5 dalį, Komisija siekia tikslingai gauti informacijos iš susijusių suinteresuotųjų šalių ir sužinoti jų nuomones, nebent dėl privalomų skubos priežasčių nebūtų įmanoma siekti gauti tokios informacijos ir konsultotis arba tai nebūtų reikalinga dėl objektyvių priežasčių, pavyzdžiui, siekiant užtikrinti Sąjungos tarptautinių įsipareigojimų laikymąsi.

12 straipsnis

Konfidencialumas

1. Pagal šį reglamentą gauta informacija naudojama tik tuo tikslu, kuriuo ją buvo paprašyta pateikti.
2. Informacijos pateikėjas gali paprašyti pateiktą informaciją laikyti konfidencialia. Tokiais atvejais prie informacijos pridedama nekonfidenciali jos santrauka arba pareiškimas su nurodytomis priežastimis, dėl kurių tokios informacijos santraukos pateikti negalima. Komisija, Taryba, Europos Parlamentas, valstybės narės ir jų pareigūnai neatskleidžia jokios pagal šį reglamentą gautos konfidencialaus pobūdžio informacijos be tokios informacijos pateikėjo duoto konkretaus leidimo.
3. 2 dalimi Komisijai nedraudžiama glaustai atskleisti bendrą informaciją, į kurią nėra įtraukta informacijos, iš kurios būtų galima nustatyti tos informacijos pateikėjo

tapatybę. Taip atskleidžiant informaciją, atsižvelgiama į suinteresuotųjų šalių teisėtą interesą, kad jų konfidenciali informacija nebūtų atskleista.

13 straipsnis

Kilmės taisyklės

1. Prekės, paslaugos, paslaugų teikėjo, investicijos ar intelektinės nuosavybės teisių subjekto kilmė arba nacionalinis subjektiškumas (pilietybė) nustatomi pagal II priedą.
2. Komisija įgaliojama pagal 14 straipsnį priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų keičiami II priedo 2–4 punktai siekiant iš dalies pakeisti kilmės taisykles ir pridėti bet kokių kitų techninių taisyklių, reikalingų taikant šį reglamentą, siekiant užtikrinti jo veiksmingumą ir atsižvelgti į atitinkamus tarptautinių priemonių pokyčius ir patirtį, įgytą taikant priemones pagal šį reglamentą arba kitus Sąjungos aktus.

14 straipsnis

Deleguotieji aktai

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 7 straipsnio 7 dalyje ir 13 straipsnio 2 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo [įsigaliojimo data].
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 7 straipsnio 7 dalyje ir 13 straipsnio 2 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo panaikinami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą datą. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

Pagal 7 straipsnio 7 dalį ir 13 straipsnio 2 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nesibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nepareikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis gali būti pratęsimas dviem mėnesiais.

15 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 182/2011 3 straipsnyje.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 8 straipsnis kartu su 5 straipsniu.

16 straipsnis

Peržiūra

1. Komisija įvertina bet kokią pagal 7 straipsnį patvirtintą Sąjungos atsakomąją priemonę praėjus šešiams mėnesiams po jos panaikinimo, atsižvelgdama į suinteresuotųjų šalių pastabas ir bet kokią kitą svarbią informaciją. To vertinimo ataskaitoje išnagrinėjamas Sąjungos atsakomosios priemonės veiksmingumas ir veikimas ir padaromos galimos išvados dėl būsimų priemonių.
2. Ne vėliau kaip po trejų metų nuo pirmojo įgyvendinimo akto pagal šį reglamentą priėmimo arba ne vėliau kaip po šešerių metų nuo šio reglamento įsigaliojimo (pasirenkama ankstesnė iš šių datų) Komisija peržiūri šį reglamentą ir jo įgyvendinimą ir pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai.

17 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO dėl Sąjungos ir jos valstybių narių apsaugos nuo trečiųjų valstybių taikomos ekonominės prievartos

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

Bendra prekybos politika

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

× nauju veiksmu

☐ nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai¹⁴

☐ esamo veiksmo galiojimo pratęsimu

☐ vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą / naują veiksmą

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

Šio pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento tikslas – apsaugoti Sąjungos ir jos valstybių narių interesus, sudarant sąlygas Sąjungai reaguoti į ekonominę prievartą. Ekonominė prievarta vadinama tokia padėtis, kai trečioji valstybė, taikydama arba grasindama taikyti prieš Sąjungą ar jos valstybę narę nukreiptas priemonės, darančias poveikį prekybai ar investicijoms, siekia priversti Sąjungą arba valstybę narę priimti tam tikrą politikos sprendimą.

1.4.2. Koncretus (-ūs) tikslas (-ai)

Atitinkamu Sąjungos atsaku, ar jau vien tokio atsako galimybe, visų pirma siekiama atgrasyti trečiąsias valstybes nuo ketinimų taikyti ekonominę prievartą arba, jeigu ekonominė prievarta jau taikoma, atgrasyti jas nuo ketinimų ją tęsti. Kraštutiniu atveju Sąjunga gali atsakomaisiais veiksmais atremti ekonominę prievartą. Nustačius, kad tam tikru veiksmu taikoma prievarta, Sąjungos atsakas gali apimti įvairias priemones, įskaitant pastangas tartis su atitinkama trečiąja valstybe, kad būtų lengviau susitarimu pasiekti arba priimti sprendimą (kai tai įmanoma), įvairias atsakomąsias priemones ir tarptautinį bendradarbiavimą.

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

Numatoma nauda yra didelė. Ji gaunama visų pirma dėl atgrasomojo poveikio, esant taikymo sričiai, plačiu mastu apimančiai ekonominės prievartos priemones, ir priemonių įvairovei, teikiančiai galimybę rinktis tiksliai pritaikytą ir veiksmingą atsaką. Pagal geriausią scenarijų sėkmingai daromas atgrasomasis poveikis lemtų,

¹⁴

Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

kad visiškai nereikėtų naudotis šia priemone arba ja būtų naudojama ribotai. Naudos duoda ir dviejų etapų procesas, pagal kurį pirmenybė teikiama neintervenciniam požiūriui (susitarimu pasiekiamiems sprendimams vietoj atsakomųjų priemonių) ir atvirumui, paliekant galimybę užmegzti dialogą su trečiąja valstybe; tačiau taip pat naudos duoda gebėjimas greitai reaguoti imantis atsakomųjų priemonių, kai tai reikalinga Sąjungos ir jos valstybių narių interesų apsaugai. Vien dėl tokios priemonės buvimo reikšmingų išlaidų nebūtų patirta. Gali būti patiriama įvairaus dydžio išlaidų dėl šios priemonės naudojimo konkrečiais atvejais, ypač jei Sąjunga imtųsi atsakomųjų priemonių. Į bet kokias išlaidas būtų atsižvelgiama rengiant konkrečią priemonę.

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir pasiekimų stebėsenos rodiklius.

- Per metus nustatytų spaudimo priemonių skaičius ir jų mastas;
- veiksmų, kurių imtasi pirmiausia, skaičius ir rūšis ir jų rezultatas, ypač jeigu jais pasiektas spaudimo priemonės nutraukimas ar koks nors kitoks pokytis;
- atsakomųjų priemonių, kurių ėmėsi ES, skaičius ir rūšis, jų taikymo trukmė ir poveikis, ir ypač ar jomis sustabdyta spaudimo priemonė.

Paties priemonės buvimo poveikį įvertinti bus sunkiau, nes bus sunku nustatyti priešingos padėties scenarijų (t. y. padėtį, kuri būtų buvusi be šios priemonės taikymo). Tačiau Komisijos tarnybos stengsis toliau palaikyti ryšius su suinteresuotosiomis šalimis, siekdamas stebėti jų patirtį ir sužinoti jų nuomones dėl šios priemonės poveikio.

Pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamo akto numatyta per pagrįstą laikotarpį atlikti šios priemonės veikimo ir taikymo peržiūrą su atitinkamais įsipareigojimais teikti ataskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai.

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindai

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Netaikoma

1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmams.

Priežastys imtis Europos lygmens veiksmų (*ex ante*). Siūlomo reglamento teisinis pagrindas yra SESV 207 straipsnio 2 dalis. SESV 207 straipsnio 2 dalyje numatyta priimti priemones, kuriomis būtų apibrėžta bendros prekybos politikos įgyvendinimo sistema. SESV 207 straipsnio 1 dalyje apibrėžta bendros prekybos politikos sritis, apimanti, *inter alia*, prekybą prekėmis ir paslaugomis, taip pat intelektinės nuosavybės komercinius aspektus, tiesiogines užsienio investicijas, eksporto politiką ir prekybos apsaugos priemones. Ši iniciatyva yra dėl užsienio valstybių priemonių, kuriomis daroma įtaka prekybai su Sąjunga arba Sąjungai skirtoms investicijoms. Šia iniciatyva suteikiamas atsakas bendros prekybos politikos srityje, taip pat kitose srityse, į užsienio valstybių naudojamas ekonominės prievartos priemones.

ES sutarties 5 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad subsidarumo principas taikomas tose srityse, kurios nepriklauso Sąjungos išimtinėi kompetencijai. SESV 3 straipsnio 1 dalies e punkte nustatyta, kad Sąjunga turi išimtinę kompetenciją bendros prekybos politikos srityje. SESV 207 straipsnio 2 dalis patenka į išimtinės kompetencijos kategoriją. Todėl subsidarumo klausimas nekeliamas tol, kol trečiųjų valstybių ekonominės prievartos priemonės ir (arba) Sąjungos atsakas patenka į bendros prekybos politikos sritį.

Bet kokių atveju, vieningas šios problemos sprendimas visoje Sąjungoje būtų užtikrinamas tik Sąjungos lygmens veiksmais. Valstybės narės tebėra atsakingos ir gali imtis veiksmų ginčydamos savo teises, turimas pagal tarptautinę teisę. Tai apima jų teisę atremti tarptautinę ekonominę prievartą, kol jos tai daro nesiimdamos priemonių, priklausančių išimtinėi Sąjungos kompetencijai. Vis dėlto atskira valstybė narė nėra pajėgi priimti nacionalinės teisės aktų, kuriais būtų kovojama su ekonomine prievarta, nukreipta prieš visą Sąjungą, o ne vien prieš tą valstybę narę. Be to, nacionalinės teisės aktais nebūtų įmanoma suteikti veiksmingo sprendimo esant tokiai probleminei padėčiai visoje Sąjungoje ar keliose valstybėse narėse. Sąjungos veiksmai tebėra vienintelis būdas, kuriuo Sąjunga gali įvykdyti savo įsipareigojimą nustatyti ir vykdyti bendrą prekybos politiką, o valstybės narės toje srityje negali imtis veiksmų.

Siekiant išsamumo, paminėtina, kad Sąjungos lygmens veiksmų pridėtinė vertė yra siejama su pasiekiamą nauda, kurios neįmanoma pakankamai ar išvis pasiekti valstybių narių lygmeniu. Ši nauda susijusi su trečiųjų valstybių atgrasymu nuo ekonominės prievartos taikymo ir atsakomaisiais veiksmais, kurių imamasi atremiant tokią prievartą, siekiant išlaikyti Sąjungos ir jos valstybių narių politikos autonomiją ir apsaugoti prekybą bei investicijas, kad jomis nebūtų naudojamosi kaip ginklu.

1.5.3. Panašios patirties išvados

Netaikoma

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Netaikoma

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

Netaikoma

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

- ☐ trukmė ribota
 - ☐ galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD],
 - ☐ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM, o mokėjimų asignavimų – nuo MMMM iki MMMM;
- × trukmė neribota
 - įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,
 - vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)¹⁵

- × Tiesioginis valdymas, vykdomas Komisijos:
 - × padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;
 - ☐ vykdomųjų įstaigų.
- ☐ Pasidalijamasis valdymas kartu su valstybėmis narėmis
- ☐ Netiesioginis valdymas, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:
 - ☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtoms įstaigoms;
 - ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);
 - ☐ EIB ir Europos investicijų fondui;
 - ☐ Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsnyje nurodytoms įstaigoms;
 - ☐ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;
 - ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, tiek, kiek joms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
 - ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurioms pateikiamos pakankamos finansinės garantijos;
 - ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytiems asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.
 - Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.

Pastabos

--

¹⁵ Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Netaikoma

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. *Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas*

Netaikoma

2.2.2. *Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)*

Netaikoma

2.2.3. *Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)*

Netaikoma

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartines arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

Netaikoma

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės), kurioms daromas poveikis

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugia metės finansin ės program os išlaidų kategorij a	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA ¹⁶	ELPA šalių ¹⁷	valstybi ų kandida čių ¹⁸	trečiųjų valstyb ių	pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalies b punktą
	[XX.YY.YY.YY]	DA / NDA	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugia metės finansin ės program os išlaidų kategorij a	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA	ELPA šalių	valstybi ų kandida čių	trečiųjų valstyb ių	pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalies b punktą
	[XX.YY.YY.YY]		TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE

¹⁶ DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.

¹⁷ ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.

¹⁸ Valstybių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidačių.

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami
- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Numeris	
---	---------	--

<....> GD			N metai 19	N+1 metai	N+2 metai	N+3 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			IŠ VISO
• Veiklos asignavimai										
Biudžeto eilutė ²⁰	Įsipareigojimai	(1a)								
	Mokėjimai	(2a)								
Biudžeto eilutė	Įsipareigojimai	(1b)								
	Mokėjimai	(2b)								
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų ²¹										

¹⁹ N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai. Pakeiskite „N“ numatomaiais pirmaisiais įgyvendinimo metais (pavyzdžiui, 2021 m.). Atitinkamai pakeiskite vėlesnius metus.

²⁰ Pagal oficialią biudžeto nomenklatūrą.

Biudžeto eilutė		(3)								
IŠ VISO asignavimų <....> GD	Įsipareigoji mai	= 1a + 1 b + 3								
	Mokėjimai	= 2a + 2 b +3								

• IŠ VISO veiklos asignavimų	Įsipareigoji mai	(4)								
	Mokėjimai	(5)								
• IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų		(6)								
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos <...> IŠLAIDŲ KATEGORIJA	Įsipareigoji mai	= 4 + 6								
	Mokėjimai	= 5 + 6								

Jei pasiūlymas (iniciatyva) daro poveikį kelioms veiklos išlaidų kategorijoms, pakartokite pirmiau pateiktą dalį:

²¹ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

• IŠ VISO veiklos asignavimų (pagal visas veiklos išlaidų kategorijas)	Išsipareigojimai	(4)								
	Mokėjimai	(5)								
IŠ VISO administracinio pobūdžio finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų (pagal visas veiklos išlaidų kategorijas)	asignavimų	(6)								
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1–6 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS (Orientacinė suma)	Išsipareigojimai	= 4 + 6								
	Mokėjimai	= 5 + 6								

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	7	„Administracinės išlaidos“
---	---	----------------------------

Šią dalį reikėtų pildyti naudojant administracinio pobūdžio biudžeto duomenų lentelę, kuri pirmiausia bus pateikta finansinės teisės akto pasiūlymo pažymos priede (Vidaus taisyklių V priedas) ir įkelta į DECIDE tarnybų tarpusavio konsultacijoms.

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	2028 metai	2029 metai	IŠ VISO
PREKYBOS GD									
• Žmogiškieji ištekliai		0,785	0,785	0,785	0,785	0,785	0,785	0,785	5,495
• Kitos administracinės išlaidos		0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,140
IŠ VISO PREKYBOS GD	Asignavimai	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	5,635

IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	5,635
---	---	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	2028 metai	2029 metai	IŠ VISO
IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 1–7 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	Įsipareigojimai	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	5,635
	Mokėjimai	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	5,635

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir atliktus darbus ↓			N metai		N+1 metai		N+2 metai		N+3 metai		Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)						IŠ VISO	
	ATLIKTI DARBAI																	
	Rūši s ²²	Vidu tinės sąna udos	Skaičius	Sąna udos	Skaičius	Sąna udos	Skaičius	Sąna udos	Skaičius	Sąna udos	Skaičius	Sąn aud os	Skaičius	Sąna udos	Skaičius	Sąna udos	Ben dras skaič ius	Iš viso sąnaud ų
1 KONKRETUS TIKSLAS ²³ ...																		
- Atliktas																		
- Atliktas																		
- Atliktas																		
1 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
2 KONKRETUS TIKSLAS ...																		
- Atliktas																		

²² Atlikti darbai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

²³ Kaip apibūdinta 1.4.2 skirsnyje „Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ...“.

2 konkretaus tikslo tarpinė suma																
IŠ VISO																

3.2.3. Numatomo poveikio administraciniam asignavimams santrauka

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2023 metai	2024 metai	2025 metai	2026 metai	2027 metai	2028 metai	2029 metai	IŠ VISO
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------

Daugiametės finansinės programos 7 ISLAIDŲ KATEGORIJA								
Žmogiškieji ištekliai	0,785	0,785	0,785	0,785	0,785	0,785	0,785	5,495
Kitos administracinės išlaidos	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,140
Daugiametės finansinės programos 7 ISLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	5,635

Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 ISLAIDŲ KATEGORIJA ²⁴								
Žmogiškieji ištekliai								
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos								
Daugiametės finansinės programos 7 ISLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma								

IŠ VISO	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	0,805	5,635
---------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

²⁴ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

3.2.3.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą surašyti etatų vienetais

	2023 meta i	2024 meta i	2025 meta i	2026 meta i	2027 meta i	2028 meta i	2029 meta i
• Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)							
20 01 02 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)	5	5	5	5	5	5	5
20 01 02 03 (Delegacijos)							
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)							
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)							
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)							
• Išorės darbuotojai (etatų vienetais) ²⁵							
20 02 01 (CA, SNE, INT finansuojami iš bendrojo biudžeto)							
20 02 03 (CA, LA, SNE, INT ir JPD atstovybėse)							
XX 01 xx yy zz ²⁶	- būstinėje						
	- delegacijose						
01 01 01 02 (CA, SNE, INT – netiesioginiai moksliniai tyrimai)							
01 01 01 12 (CA, SNE, INT – tiesioginiai moksliniai tyrimai)							
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)							
IŠ VISO	5	5	5	5	5	5	5

XX yra atitinkama politikos sritis arba biudžeto antraštinė dalis.

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

²⁵ CA – sutartininkas („Contract Staff“), LA – vietos darbuotojas („Local Staff“), SNE – deleguotasis nacionalinis ekspertas („Seconded National Expert“), INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („agency staff“), JPD – jaunesnysis delegacijos specialistas („Junior Professionals in Delegations“).

²⁶ Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	Naujosios priemonės valdymas ir veikimas; naujosios priemonės taikymas; trečiųjų valstybių priemonių, dėl kurių galėtų būti taikoma ši priemonė, stebėseną; Sąjungos atsakomųjų priemonių ir trečiųjų valstybių priemonių poveikio stebėseną; faktų nustatymas; teisinės konsultacijos
Išorės darbuotojai	

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- ☒ Galima visiškai finansuoti perskirstant asignavimą atitinkamoje daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijoje.

Paašškinti, kaip reikia pakeisti programavimą, ir nurodyti atitinkamas biudžeto eilutes bei sumas. Jeigu programavimas keičiamas iš esmės, pateikti „Excel“ lentelę.

- ☐ Reikia panaudoti nepaskirstytą maržą pagal atitinkamą DFP išlaidų kategoriją ir (arba) specialias priemones, kaip apibrėžta DFP reglamente.

Paašškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes bei sumas ir pasiūlytas naudoti priemones.

- ☐ Reikia persvarstyti DFP.

Paašškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes ir sumas.

3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- ☒ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo;
- ☐ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	N metai ²⁷	N+1 metai	N+2 metai	N+3 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą								
Iš VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

²⁷

N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai. Pakeiskite „N“ numatomaais pirmaisiais įgyvendinimo metais (pavyzdžiui, 2021 m.). Atitinkamai pakeiskite vėlesnius metus.

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

– X Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.

– ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:

☐ nuosaviems ištekliams

☐ kitoms pajamoms

nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms ☐

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis ²⁸						
		N metai	N+1 metai	N+2 metai	N+3 metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)		
..... straipsnis								

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

[...]

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

[...]

²⁸

Tradicioniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.